

Tijdschrift voor Neerlandistiek in Scandinavië en ommelanden

Antwerpen in de ban van Willem Elsschot
August 2010

Persbericht: Antwerpen in de ban van Willem Elsschot

Dicht bij Elsschot

**Tentoonstelling in het Letterenhuis
30 mei tot en met 31 december 2010**

De rode draad tijdens het Elsschot-jaar is de expo Dicht bij Elsschot in het Letterenhuis over de schrijver Willem Elsschot en de persoon Alfons de Ridder, die achter dit pseudoniem schuilgaat. De tentoonstelling is informatief en vermakelijk. Op verschillende manieren wordt een beeld gegeven van Alfons de Ridder alias Willem Elsschot. De expo opent samen met het stadsfestival De Stad van Elsschot, maar loopt nog enkele maanden langer om iedereen de kans te geven de expo te bezoeken.

Tentoonstelling Dicht bij Elsschot

Wie de tentoonstelling binnenstapt, begint in het heden, bij recente uitgaven en de verfilmingen, verstrippingen en vertalingen van Elsschots werk. Willem Elsschot leeft meer dan ooit. Kijkend door zijn silhouet zie je de opstelling van vitrines waarin chronologisch zijn levensverhaal wordt verteld. Daarnaast worden in vier lampen thema's uitgelicht. We kijken mee over de schouder van de schrijver Elsschot en de familieman en publiciteitsagent Alfons de Ridder, zoals hij werkelijk heette.

Basis van de tentoonstelling is het in september 2009 verworven archief van Willem Elsschot. Een belangrijke literaire nalatenschap die onder veel meer bestaat uit handschriften en steeds opnieuw bewerkte versies van zijn boeken. Zo zijn er de oerversie van Lijmen en een typoscript van De Verlossing waarin ook zijn collega en vriendin Anna van der Tak, die hem

ANTWERPEN IN DE BAN VAN WILLEM ELSSCHOT

adviseerde bij het schrijven, aantekeningen maakte. Door middel van touchscreens kunnen bezoekers de unieke handschriften doorkijken en krijgen ze informatie over het ontstaan van Kaas, Het Dwaallicht en De Verlossing.

Het levensverhaal van Willem Elsschot / Alfons de Ridder (1882-1960) wordt als een lange lijn in de ruimte verteld door onbekende brieven van en aan hem, niet eerder getoonde foto's en persoonlijke documenten. Uit een brief uit 1941 blijkt Elsschots zorgzame kant als hij voor de hele familie een lijst met er 500 kilo ajuinen, 100 kilo tomaten en 2 kilo peterselie besteld. Maar ook zien we in welke woorden hij Churchill toesprak in 1945, welke gedichtjes hij maakte voor zijn medestudenten en hoe hij correspondeerde met andere schrijvers. Zijn gewiekste zakenkant zien we terug in zijn brieven die hij als publiciteitsagent schreef zoals voor Snoeck's almanakken. Het tijdschrift dat we kennen als het Wereldtijdschrift in Lijmen heeft echt bestaan, en nu kunnen we voor eerst zien wat het opbracht omdat het kasboek dat Elsschot bijhield bewaard is gebleven evenals brieven van compagnons. Zijn rol als vader zien we vastgelegd op talloze foto's en op niet eerder vertoonde filmbeelden, van 1939 tot 1960. Lachend om een kleinkind, samen met zijn vrouw wandelend met grote laarzen aan en genietend van zijn krant en pijp. Een ontspannen man die geniet van zijn gezin. Verder staan opgesteld zijn typemachine en de fauteuil waarin hij graag zat.

Vier thema's die worden uitgelicht zijn Elsschots taal- en literatuuropvatting, zijn omvormen van de werkelijkheid tot fictie, zijn politieke overtuiging en zijn hulde als schrijver. We kunnen zijn zoon Walter horen die een brief van Elsschot over het schrijven voorleest, kunnen zelf uitvinden wie wie is in het werk van Elsschot, lezen over zijn uitgesproken mening over repressie en het verdedigen van de zwakken en zijn prijzen meevieren die hem ten deel vielen. Daarbij horen we Elsschot zelf voorlezen uit onder meer Kaas en Tsjip en hem volgen als hij onvervalst plat Antwerps praat met zijn vrienden.

Boek Dicht bij Elsschot

Bij de tentoonstelling verschijnt een boek onder dezelfde titel, geschreven door curator Wieneke 't Hoen. Het telt 112 pagina's, wordt volledig in kleur uitgegeven door Athenaeum-Polak & Van Gennepe en kost 14,95 euro. ISBN 9789025367732

Biografie curator

Wieneke 't Hoen (°1967) werkte mee aan de Volledig Werk-uitgave van het Huygens Instituut en publiceerde o.m. over het Borms-gedicht, Duitse vertalingen van Elsschots werk, 'Brief aan Walter' en over de zijn uitgever Van Kampen. Daarbij verzorgde zij een Elsschot fotobiografie, wandelingen door Elsschots Antwerpen (met Marco Daane), de correspondentie Villerius-Elsschot (met Vic van de Reijt) en een fototentoonstelling in Fotomuseum Antwerpen. Zij is momenteel werkzaam bij het Rijksmuseum in Amsterdam en redacteur van het tijdschrift De Parelduiker.

Letterenhuis

Het Letterenhuis is 'het geheugen van de Vlaamse literatuur'. Als literair archief bezit het een uitzonderlijke collectie van ruim 2 miljoen brieven en handschriften, 130.000 foto's en 50.000 affiches van de grootste Vlaamse schrijvers en culturele actoren. Als museum vertelt het Letterenhuis het verhaal achter de literatuur. Door middel van een dynamisch voorgestelde geschiedenis van 200 jaar Vlaamse letteren ontdekt het publiek ook hoe de grote wereld en het kleine Vlaamse dorp ingrijpend zijn veranderd.

Het Letterenhuis is een stedelijke archiefinstelling die door de Vlaamse Gemeenschap erkend is als cultureel archief.